EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 9.2.2011
COM(2011) 47 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Otrais ziņojums par Regulā Nr. 1931/2006 noteiktā vietējās pierobežas satiksmes režīma īstenošanu un darbību

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Otrais ziņojums par Regulā Nr. 1931/2006 noteiktā vietējās pierobežas satiksmes režīma īstenošanu un darbību

1. IEVADS

Saskaņā ar 2006. gada regulu, ar ko nosaka vietējās pierobežas satiksmes noteikumus pie dalībvalstu ārējām sauszemes robežām[1], pierobežas iedzīvotājiem var piemērot atkāpi no Šengenas Robežu kodeksa vispārīgajiem noteikumiem par robežpārbaudēm, lai izvairītos no šķēršļu radīšanas tirdzniecībai, savstarpējai sociālai un kultūras apmaiņai vai reģionālajai sadarbībai ar kaimiņvalstīm. Ar šo regulu dalībvalstis tiek pilnvarotas slēgt divpusējus nolīgumus ar kaimiņvalstīm, kas nav ES dalībvalstis, ar nosacījumu, ka šajos nolīgumos pilnībā tiek ievēroti regulā noteiktie kritēriji.

Savā pirmajā ziņojumā par vietējās pierobežas satiksmes režīma darbību[2] Komisija sacīja: "*Pakāpeniski kļūs zināma plašāka informācija, jo arvien vairāk nolīgumi tiek praktiski īstenoti. Komisija ir gatava iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei jaunu ziņojumu par vietējās pierobežas satiksmes režīma īstenošanu un darbību 2010. gada otrajā pusē.*"

Komisija dalībvalstīm lūdza sniegt informāciju par vietējās pierobežas satiksmes režīma piemērošanu un ietekmi. Šis otrais ziņojums ir sagatavots, ņemot vērā 18 dalībvalstu sniegtās atbildes. Sešas dalībvalstis (Nīderlande, Itālija, Čehija, Grieķija, Kipra un Bulgārija) atbildi nesniedza. Dalībvalstis, kurām nav ārējo sauszemes robežu vai kuras neplāno slēgt nolīgumus par vietējo pierobežas satiksmi, nesniedza nekādas vispārējās piezīmes par vietējās pierobežas satiksmes režīma īstenošanu un darbību.

2. APSPRIEDES, BALSTOTIES UZ 13. PANTU REGULĀ PAR VIETĒJO PIEROBEŽAS SATIKSMI

Šajā iedaļā sniegta jaunākā informācija par pašreizējo situāciju saistībā ar divpusējiem nolīgumiem, kas noslēgti kopš pirmā ziņojuma 2009. gada jūlijā.

2.1. Spēkā esošie nolīgumi

Kopš šīs regulas pieņemšanas dienas spēkā ir stājušies četri nolīgumi par vietējo pierobežas satiksmi: nolīgums starp Ungāriju un Ukrainu 2008. gada janvārī, Slovākiju un Ukrainu 2008. gada septembrī, Poliju un Ukrainu 2009. gada jūlijā un Rumāniju un Moldovu 2010. gada oktobrī. Vienīgi starp Rumāniju un Moldovu noslēgtais nolīgums pilnībā atbilst šai regulai par vietējo pierobežas satiksmi. Citi nolīgumi attiecas vai nu uz pierobežu, kas stiepjas tālāk par regulā noteikto attālumu (nolīgums starp Ungāriju un Ukrainu; Slovākiju un Ukrainu, lai gan tas attiecas uz ierobežotu teritoriju), vai ietver prasību par ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu (nolīgums starp Poliju un Ukrainu), kas ir pretrunā regulai.

Turklāt starp Slovēniju un Horvātiju kopš 2001. gada ir noslēgts divpusējs nolīgums par sadarbību attiecībā uz pierobežas satiksmi, taču šis nolīgums nav saderīgs ar regulu vairākos

---

[1] 2006. gada 20. septembra Regula Nr. 1931/2006, OV L 29, 3.2.2007., 3. lpp.
[2] COM (2009) 383, galīgā redakcija, 2009. gada 24. jūlijs.

būtiskos aspektos[3]. Komisija ir vairākkārt lūgusi Slovēniju grozīt nolīgumu tā, lai tas būtu saskaņā ar regulu. Tomēr Komisija nav informēta par šādiem grozījumiem, tā arī nav saņēmusi grafiku ar paredzēto grozījumu veikšanu.

Nolīgums par vietējo pierobežas satiksmi starp Austriju un Lihtenšteinu zaudēs spēku, jo Lihtenšteina drīzumā pievienosies Šengenas zonai.

2.2. Nolīgumi, kas drīz stāsies spēkā

- Nolīgums starp Poliju un Baltkrieviju

Ar Komisiju notika apspriedes par nolīguma projektu, un Komisija norādīja, ka prasība par ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu robežas šķērsošanas nolūkā nav saderīga ar regulu. Komisija nesaņēma karti ar Baltkrievijas pierobežas teritoriju, līdz ar to nebija iespējams izvērtēt, vai šī teritorija atbilst regulā noteiktajai teritorijai. Nolīguma projektā grozījumi nav izdarīti. Polija un Baltkrievija 2010. gada 12. februārī šo nolīgumu parakstīja. Abās valstīs nolīgums šobrīd tiek ratificēts. Paredzams, ka nolīgums stāsies spēkā 2011. gada sākumā.

- Nolīgums starp Latviju un Baltkrieviju

2009. gada augustā Komisijai apspriešanai tika nosūtīts Latvijas un Baltkrievijas nolīguma projekts. Komisija konstatēja, ka nolīgums neatbilst šai regulai divos punktos, proti, prasību par ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu un to, ka nav paredzēts obligātais nosacījums, ka jāpierāda pierobežas iedzīvotāja statuss un likumīgi iemesli biežai robežas šķērsošanai. Latvija 2010. gada decembrī Komisiju informēja, ka 2010. gada 23. augustā nolīgums tika parakstīts un 2010. gada oktobrī Latvija to bija ratificējusi. Nolīguma projektā grozījumi nav izdarīti.

- Nolīgums starp Lietuvu un Baltkrieviju

Ar Komisiju notika apspriedes par nolīguma projektu, un Komisija uzskatīja, ka nolīgums ir saskaņā ar regulu. Lietuva un Baltkrievija šo nolīgumu par vietējo pierobežas satiksmi parakstīja 2010. gada 20. oktobrī. Šobrīd nolīgums tiek ratificēts. Paredzams, ka nolīgums stāsies spēkā 2011. gadā.

- Nolīgums starp Norvēģiju un Krievijas Federāciju

Ar Komisiju notika apspriedes par nolīguma projektu, un Komisija uzskatīja, ka nolīgums ir saskaņā ar minēto regulu. Norvēģija un Krievijas Federācija nolīgumu par vietējo pierobežas satiksmi parakstīja 2010. gada 2. novembrī. Šobrīd nolīgums tiek ratificēts. Paredzams, ka nolīgums stāsies spēkā 2011. gadā.

2.3. Citas apspriedes

Ar Komisiju notika apspriedes par nolīgumu projektiem starp Latviju un Krievijas Federāciju, Lietuvu un Krievijas Federāciju, kā arī Rumāniju un Ukrainu. Komisija šos nolīgumus atzina par saderīgiem ar minēto regulu, taču tie vēl nav parakstīti.

Komisija 2008. gada oktobrī nosūtīja piezīmes par nolīgumu projektiem starp Bulgāriju un Serbiju un starp Bulgāriju un Bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, taču pēc tam ar Komisiju nav notikušas turpmākas apspriedes par šiem nolīgumu projektiem.

---

[3] Sīkākai informācijai skatīt pirmo ziņojumu par vietējās pierobežas satiksmi, COM (2009) 383, 6.-7. lpp.

3. VIETĒJĀS PIEROBEŽAS SATIKSMES REŽĪMA DARBĪBA PRAKSĒ

3.1. Pasākumi robežšķērsošanas atvieglošanai, ko dalībvalstis izmanto divpusējos nolīgumos

Savā pirmajā ziņojumā Komisija konstatēja, ka nolīgumos par vietējo pierobežas satiksmi ietverti stingrāki nosacījumi nekā tie, kas ietverti regulā par vietējo pierobežas satiksmi. Tāpat arī Komisija konstatēja, ka nevienā no spēkā esošajiem vai parakstītajiem nolīgumiem netiek izmantoti visi robežšķērsošanas atvieglināšanas pasākumi. Kopš pirmā ziņojuma šajā saistībā nekas nav mainījies, lai šis vērtējums būtu savādāks.

Nolīgumos jo īpaši ir iekļauti ierobežojumi attiecībā uz to, cik ilgi persona drīkst uzturēties ES. Ja saskaņā ar regulu persona kādā no dalībvalstīm drīkst uzturēties laikposmu, kas nepārsniedz trīs mēnešus noteiktā laika periodā, dažos nolīgumos (nolīgumu projektos) maksimālais uzturēšanās ilgums ir samazināts, proti, noteiktā laika periodā tas nedrīkst pārsniegt 15 dienas vai 180 dienu periodā — 90 dienas. Trijos nolīgumos ietverta prasība, ka personai jābūt pierobežas iedzīvotājam trīs gadus; pārējos nolīgumos ietvertā prasība ir saskaņā ar regulu, proti, personai ir jābūt pierobežas iedzīvotājam vienu gadu. Visbeidzot, vietējās pierobežas satiksmes atļaujas netiek izsniegtas bez maksas, kā regulā atļauts, bet gan par samaksu 20 līdz 35 euro apmērā.

3.2. Kā pierobežas iedzīvotāji divpusējos nolīgumus izmanto

Lai gūtu pārskatu par to, kā iedzīvotāji izmanto nolīgumus par vietējo pierobežas satiksmi, Komisija lūdza dalībvalstīm nosūtīt tai informāciju par atļauju skaitu, kas izsniegtas attiecībā pret kopējo aptveramo iedzīvotāju skaitu, noraidīto pieteikumu skaitu un noraidījuma iemesliem, uzturēšanās ilgumu un to gadījumu skaitu, kad atļaujas ir ļaunprātīgi izmantotas vai atsauktas.

3.2.1. Izsniegto atļauju skaits

	Atļauju skaits	*Periods*[4]	*Kopējais aptverto iedzīvotāju skaits*	*Izsniegtās atļaujas attiecībā pret aptverto iedzīvotāju skaitu*
Ungārija	58 055	1/2008 - 5/2010	400 000 – 450 000	aptuveni 13 %
Polija	31 652	7/2009 – 3/2010	1,2 miljoni	aptuveni 2,7 %
Slovākija	1 106	9/2008 - 6/2010	415 000	aptuveni 0,3 %
Rumānija	20,308	10/2010-12/2010	1,2 miljoni	aptuveni 2 %
Slovēnija	Šobrīd derīgas ir 15 623 atļaujas		250 000	aptuveni 6,2 %

[4] Laika periodi ir atšķirīgi, jo nolīgumi ir stājušies spēkā dažādos datumos.

Iedzīvotāji, kas dzīvo teritorijās pie Rumānijas robežas, lielā mērā izmanto atļaujas, kas ir skaidrojams ar stiprajām saiknēm starp Rumāniju un Moldovu, kā arī teritorijās pie Ungārijas robežas, jo lielākā daļa šo cilvēku ir ungāru etniskās minoritātes pārstāvji un viņiem ir ciešas saiknes ar Ungāriju. Iedzīvotāji, kas dzīvo pie Slovēnijas un Polijas robežas, vietējās pierobežas satiksmes atļaujas izmanto mazākā mērā, savukārt iedzīvotāji, kas dzīvo pie Slovākijas robežas, šīs atļaujas izmanto vismazāk.

3.2.2. Noraidītie pieteikumi

Ungārija laikposmā no 2007. gada decembrim līdz 2010. gada maijam 838 pieteikumus noraidīja, vienīgi balstoties uz SIS brīdinājumiem vai aizliegumiem ieceļot un uzturēties Ungārijā. **Polija** laikposmā no 2009. gada jūlija līdz 2010. gada martam noraidīja 272 pieteikumus, galvenokārt balstoties uz SIS brīdinājumiem, bet arī tāpēc, ka attiecīgās personas tā brīža uzturēšanās atļauja joprojām bija spēkā. **Slovākija** laikposmā no 2008. gada septembra līdz 2010. gada jūnijam noraidīja 169 pieteikumus, galvenokārt tādēļ, ka pieteikumu iesniedzēji nesniedza pietiekami pamatotus ekonomiskos iemeslus biežai robežu šķērsošanai, kā tas prasīts nolīgumā. **Rumānija** laikposmā no 2010. gada oktobra līdz 2010. gada decembrim noraidīja 972 pieteikumus, galvenokārt tādēļ, ka pieteikumu iesniedzēji nesniedza pietiekami pamatotus iemeslus biežai robežu šķērsošanai, vai tādēļ, ka tika uzskatīts, ka pastāv risks, ka viņi varētu būt nelegālie imigranti.

Tādējādi noraidīto pieteikumu procentuālais skaits attiecīgi ir 13 % (Slovākija), 4,7 % (Rumānija), 1,4 % (Ungārija) un 0,85 % (Polija). Līdz ar to var uzskatīt, ka noraidīto pieteikumu skaits ir salīdzinoši augsts Slovākijā, zems Rumānijā un ļoti zems pārējās divās dalībvalstīs. Galvenie noraidījumu iemesli ir SIS brīdinājumi vai tas, ka pieteikumu iesniedzēji nespēj norādīt likumīgus iemeslus biežai robežu šķērsošanai.

Slovēnija Komisiju informēja, ka tā nesniedz oficiālus noraidījumus. Ja pieteikumu iesniedzēji tiek informēti, ka vajadzīgie nosacījumi nav izpildīti, viņi savu pieteikumu atsauc.

3.2.3. Uzturēšanās ilgums un robežšķērsošanas gadījumu skaits

Saskaņā ar regulu par vietējo pierobežas satiksmi nepārtrauktas uzturēšanās maksimālais ilgums drīkst būt trīs mēneši. Tā kā šis jautājums tika apspriests 2006. gadā vestajās sarunās, Komisija bija ieinteresēta saņemt informāciju par to, cik ilgi vietējās pierobežas satiksmes turētāji uzturas katrā atsevišķā valstī. Tā kā saskaņā ar regulu par vietējo pierobežas satiksmi atļauju turētāji ir atbrīvoti no prasības par zīmoga iespiešanu pasē, šo informāciju nebija iespējams iegūt, salīdzinot ieceļošanas un izceļošanas zīmogus.

Lai pārbaudītu, vai vietējās pierobežas satiksmes atļaujas turētāji ievēro noteikumu par trīs mēnešiem, Ungārija, Polija, Slovākija un Rumānija izmanto savas ieceļošanas un izceļošanas sistēmas, kas ļauj aprēķināt uzturēšanās ilgumu. Tādēļ šīs dalībvalstis varēja sniegt lietderīgu informāciju par robežšķērsošanas gadījumu skaitu un uzturēšanās vidējo ilgumu.

Ungārijai nav sīkākas informācijas par robežšķērsošanas gadījumu skaitu, taču tā atzīmēja, ka atļaujas faktiski tiek izmantotas katru dienu vai katru otro dienu, un uzturēšanās vidējais ilgums ir viena diena. Laikposmā no 2009. gada jūlija līdz 2010. gada februārim, izmantojot vietējās pierobežas satiksmes atļauju, tika reģistrēti aptuveni 1 550 000 robežšķērsošanas gadījumi. Attiecībā uz kopējo uzturēšanās ilgumu sešu mēnešu laika periodā, skaitot no pirmās ieceļošanas, atļauju turētāji valstī gandrīz vienmēr uzturas maksimālo atļauto periodu, proti, trīs mēnešus.

Polija laikposmā no 2009. gada jūlija līdz 2010. gada aprīlim reģistrēja 883 696 robežšķērsošanas gadījumus vietējā pierobežas teritorijā, un šim skaitlim ir tendence

palielināties. Vidējais ieceļojumu skaits Polijā, izmantojot vienu vietējās pierobežas satiksmes atļauju, ir 20,4, un vidējais uzturēšanās ilgums ir aptuveni sešas stundas.

Slovākija ziņoja, ka vietējās pierobežas satiksmes atļauju turētāji valstī parasti uzturas vienu vai divas dienas.

Rumānija nav atsūtījusi informāciju par uzturēšanās ilgumu un faktisko robežšķērsošanas gadījumu skaitu.

Slovēnijai nav precīzas informācijas par robežšķērsošanas gadījumu biežumu vietējā pierobežā. Vietējās pierobežas satiksmes atļauju turētāji paredzētajā pierobežas teritorijā drīkst uzturēties maksimums septiņas dienas pēc kārtas, taču vairums atgriežas tajā pašā vai nākamajā dienā.

No iepriekš sniegtās informācijas skaidri izriet, ka vietējās pierobežas satiksmes atļaujas turētāji attiecīgās robežas šķērso regulāri, lai katrā šķērsošanas reizē kaimiņvalstī uzturētos tikai dažas stundas vai vienu līdz divas dienas. Tādējādi gadījumos, kad vietējās pierobežas satiksmes režīms tiek piemērots, tas kalpo savam mērķim, proti, ļaut savstarpēju apmaiņu un sadarbību pāri robežām, un patiešām atvieglina dzīvi pierobežu iedzīvotājiem.

3.2.4. Atļauju ļaunprātīgas izmantošanas gadījumi un atļauju atsaukšana

Ungārija ir uzlikusi naudassodu 16 Ukrainas pilsoņiem par atļautā uzturēšanās perioda pārsniegšanu laikposmā no 2010. gada janvāra līdz 2010. gada aprīlim un 1231 gadījumā lietu ieceļošanu ir atteikusi, jo attiecīgās personas tās teritorijā jau bija uzturējušās trīs mēnešus sešu mēnešu laika periodā. 2009. gadā tika atsauktas divas atļaujas, savukārt 2010. gada pirmajos piecos mēnešos — četras atļaujas. Turklāt 18 atļaujas tika uzskatītas par nederīgām, jo to turētājiem pēc atļauju izsniegšanas tika aizliegts ieceļot un uzturēties Ungārijā.

Polija laikposmā no 2009. gada jūlija līdz 2010. gada aprīlim konstatēja 15 atļaujas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus. Šie gadījumi bija saistīti ar deviņām personām, kas uzturējās ārpus vietējās pierobežas satiksmes teritorijas, piecām personām, kas Polijā palika pēc atļautā uzturēšanās perioda beigām, un vienu gadījumu, kad persona veica nelegālas saimnieciskās darbības Polijā. Šo ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu rezultātā tika pieņemti lēmumi, kas paredzēja, ka attiecīgajām personām jāatstāj Polija, un viņu vietējās pierobežas satiksmes atļaujas tika atceltas. No 2009. gada jūlija līdz 2010. gada martam tika pieņemti 39 lēmumi par vietējās pierobežas satiksmes atļaujas atsaukšanu, kuras kopā atbilst 1 % no kopējā šajā laika periodā izsniegto atļauju skaita.

Slovākija laikposmā no 2008. gada septembra līdz 2010. gada jūnijam konstatēja vienu atļaujas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu. Rezultātā attiecīgā persona no Slovākijas tika izraidīta. Šajā pašā periodā tika atsauktas 11 atļaujas.

Slovēnija 2009. gadā konstatēja 11 vietējās ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus, kas bija saistīti ar kontrabandu, nelegālo imigrāciju un uzturēšanos ārpus norādītās pierobežas teritorijas. Sankciju pamatā ir valsts tiesību akti, un tās ietver atļaujas pagaidu konfiscēšanu.

Austrija ziņoja par vienu konstatēto ļaunprātīgas izmantošanas gadījumu saistībā ar Slovākijas izsniegtu vietējās pierobežas satiksmes atļauju Ukrainas pilsonim. Turklāt Austrijas amatpersonas, kas piedalījās kopīgajās operācijās, ir atklājušas vairākus gadījumus, kad Ukrainas pilsoņi ļaunprātīgi ir izmantojuši (pārsnieguši atļauto uzturēšanās ilgumu) Ungārijas izsniegtās vietējās pierobežas satiksmes atļaujas. Citas dalībvalstis[5] nav konstatējušas nekādus ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus.

[5] BE, CH, DE, EE, ES, FR, LT, LV, MT, NO, PT un SE.

Slovākija arī ziņoja, ka ir konstatēti gadījumi, kad Ukrainas pilsoņi ar vairāku dalībvalstu izsniegtām vietējās pierobežas satiksmes atļaujām šķērso konkrētas iekšējās robežas (starp Ungāriju un Slovākiju, kā arī starp Poliju un Slovākiju). Slovākija veica pasākumus, lai šādu rīcību sodītu. Komisija uzskata, ka šāda starptautiska robežas šķērsošana nav pretrunā vietējās pierobežas satiksmes režīmam, ciktāl attiecīgās personas uzturas attiecīgajās pierobežas teritorijās.

Rumānija laikposmā no 2010. gada oktobra līdz 2010. gada decembrim konstatēja 27 atļaujas ļaunprātīgas izmantošanas gadījumus. Tika atsauktas 22 atļaujas un pieņemti pieci lēmumi par atpakaļsūtīšanu.

Komisija no iepriekšminētajiem skaitļiem secina, ka saistībā ar nolīguma par vietējo pierobežas satiksmi praktisko īstenošanu ir vērojami salīdzinoši nedaudz ļaunprātīgas izmantošanas gadījumi. Jo īpaši jāmin, ka nav pierādījumu, ka vietējās pierobežas satiksmes atļauju turētāji regulāri ceļotu uz citām dalībvalstīm, pārkāpjot spēkā esošos noteikumus.

4. ĪPAŠAS PROBLĒMAS SAISTĪBĀ AR TURPMĀKIEM PASĀKUMIEM PĒC IEPRIEKŠĒJĀ ZIŅOJUMA

4.1. Pierobežas definīcija

4.1.1. Vispārīgi jautājumi

Polija[6] ir lūgusi grozīt regulā ietverto pierobežas definīciju[7]. Polija uzskata, ka pašreizējā definīcija rada integrēto teritoriju sašķelšanu un neietver politiskos un ekonomiskas centrus.

Uzdevums definēt pierobežu, kas būtu uzskatāma par atbilstīgu teritoriju, bija viens no sarežģītākajiem uzdevumiem 2006. gada apspriedēs par regulas par vietējo pierobežas satiksmi projektu. Bez tā, ka pārrobežu kustība patiešām būtu jāatvieglina, jāņem vērā arī visā Šengenas zonā noteiktās drošības prasības, jo vietējās pierobežas satiksmes režīms ir atkāpe no vispārīgajiem noteikumiem par ārējo robežu šķērsošanu.

Komisija norādīja, ka tā ir gatava apspriest jautājumu par to, vai pierobežas definīcija ir pietiekoši elastīga. Tomēr šādas apspriedes nekad nenotika, un neviena cita dalībvalsts, izņemot Poliju, aizpildot šim ziņojumam paredzētās aptaujas lapas, nepieprasīja veikt nekādas izmaiņas pierobežas definīcijā. Viena dalībvalsts uzskata, ka definīcijā grozījumi nav jāveic un ka Komisijai jābūt modrai, pārbaudot, vai divpusējie nolīgumi ir saskaņā ar regulu, jo īpaši attiecībā uz pierobežas noteikšanu.

Tādējādi Komisija secina, ka pašreizējā pierobežas definīcija (teritorija, kas nestiepjas tālāk par 30 km no robežas un izņēmuma gadījumos ne tālāk kā 50 km no robežlīnijas) ir taisnīgs kompromiss.

4.1.2. Kaļiņingradas apgabals

Krievijas Federācijas Kaļiņingradas apgabals ES 2004. gada paplašināšanās rezultātā kļuva par anklāvu ES. Kaļiņingradas apgabalā ir gandrīz viens miljons iedzīvotāju, no kuriem aptuveni 430 000 dzīvo galvaspilsētā Kaļiņingradā.

---

[6] Ārlietu ministra Sikorska un Iekšlietu un pārvaldības ministra Millera 2010. gada septembra vēstule Komisijai.

[7] Regulas 3. panta 2. punktā teikts: ""pierobeža" ir teritorija, kas nestiepjas tālāk par 30 kilometriem no robežas. Vietējos administratīvos rajonus, kas jāuzskata par pierobežu, attiecīgās dalībvalstis precizē divpusējos nolīgumos, kā minēts 13. pantā. Ja kāda šāda rajona daļa atrodas tālāk par 30 km, bet ne tālāk kā 50 km no robežlīnijas, tā tomēr uzskatāma par pierobežas daļu."

Pēdējos mēnešos Polija[8] (ne tikai vienpusēji, bet arī kopā ar Krievijas Federāciju[9]) aicināja veikt grozījumus regulā par vietējo pierobežas satiksmi, lai tā būtu pielāgota īpašajai Kaļiņingradas situācijai.

Polija uzskata, ka regulas stingras ievērošanas rezultātā Kaļiņingradas apgabals tiktu sadalīts trīs teritorijās — uz vienu no tām attiektos nolīgums par vietējo pierobežas satiksmi ar Poliju, uz otru attiektos nolīgums ar Lietuvu, savukārt uz trešo neattiektos neviens nolīgums, jo tā neatrodas pierobežas teritorijā. Tādēļ Polija aicina regulā izdarīt grozījumus, lai to varētu attiecināt uz visu Kaļiņingradas apgabalu.

Komisija dalībvalstīm atgādina, ka ES pēdējos gados ir īstenojusi vairākas konkrētas iniciatīvas, ar ko tā apliecina savu apņēmību atvieglināt robežas šķērsošanu Kaļiņingradas iedzīvotājiem. Kā piemēru šādām iniciatīvām var minēt vienkāršota tranzīta dokumentu (*FTD*), vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentu (*FRTD*)[10], kuri ir atvieglojuši ceļošanu starp Krieviju un tās Kaļiņingradas anklāvu, kā arī 2007. gada nolīgumu starp ES un Krieviju par vīzu atvieglinātu izsniegšanu[11], ar ko tiek atvieglināta īstermiņa vīzu izsniegšana visiem Krievijas pilsoņiem, kas ceļo uz Šengenas valstīm. Komisija ir ieteikusi pārskatīt minēto nolīgumu par vīzu atvieglinātu izsniegšanu, lai uzlabotu veidu, kādā tas darbojas un ieviestu turpmākus atvieglojumus visiem pilsoņiem, tostarp Kaļiņingradas iedzīvotājiem.

Tomēr, ņemot vērā Kaļiņingradas īpašo izvietojumu, Komisija uzskata, ka var būt attaisnojami regulu par vietējo pierobežas satiksmi grozīt tā, lai viss Kaļiņingradas apgabals tiktu uzskatīts par pierobežu. Tādējādi tiktu novērsta šā apgabala mākslīga sadalīšana, kas nozīmētu to, ka uz dažiem iedzīvotājiem neattiektos atvieglinājumi saistībā ar vietējo pierobežas satiksmi. Rezultātā būtu iespējama arī lielāka reģionālā sadarbība. Līdz ar to Komisija ir gatava ar dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu apspriest šāda grozījuma veikšanu.

Tikmēr Komisija iedrošina Poliju un Krievijas Federāciju, kā arī Lietuvu un Krievijas Federāciju noslēgt divpusējus nolīgumus saskaņā ar pašreizējās regulas noteikumiem, kas Kaļiņingradas iedzīvotājiem uzreiz atvieglotu robežas šķērsošanu. Komisija pavisam iesaka noslēgt nolīgumus, kas neatbilst šīs regulas noteikumiem.

4.2. Ceļojumu medicīniskā apdrošināšana

Kopš 2008. gada Polija ir lūgusi arī izdarīt grozījumu, kas paredzētu, ka vietējās pierobežas satiksmes atļaujas turētājiem jābūt ceļojumu medicīniskajai apdrošināšanai. Patiesi, visos nolīgumos, par kuriem Polija ir vedusi sarunas, šāda prasība jau ir ietverta. Bažas izraisa tas, ka gadījumā, ja vietējās pierobežas satiksmes atļaujas turētājiem šādas apdrošināšanas nebūs, robežu viņi šķērsos vienīgi nolūkā saņemt neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Komisija savā pirmajā ziņojumā par regulas īstenošanu minēja, ka divpusējos nolīgumos ietverta prasība par ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu būtu pretrunā regulai par vietējo pierobežas satiksmi. Ne regulas 4. pantā, ne arī 9. pantā nav minēta iespēja pieprasīt ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu. Šo pantu mērķis ir atvieglināt ceļošanu, vienkāršojot ieceļošanas nosacījumus un nosacījumus vietējās pierobežas satiksmes atļaujas izsniegšanai. Tie izslēdz jo īpaši vajadzību uzrādīt iztikas līdzekļus. Turklāt Vīzu kodekss ietver obligātu prasību par to,

---

8 Ārlietu ministra Sikorska un Iekšlietu un pārvaldes ministra Millera vēstule, kas 2010. gada septembrī nosūtīta dalībvalstīm un Komisijai.

9 Polijas ārlietu ministra Sikorska un Krievijas ārlietu ministra Lavrova 2010. gada 6. aprīļa deklarācija par "vietējās pierobežas satiksmes noteikumu funkcionēšanu attiecībā uz Krievijas Federācijas Kaļiņingradas apgabalu un Polijas Republikas piegulošajām teritorijām".

10 2003. gada 14. aprīļa Regula Nr. 693/2003, OV L 99, 17.4.2003., 8. lpp.

11 OV L 129, 17.5.2007., 27. lpp.

ka vīzu pieteikumu iesniedzējiem jābūt ceļojumu medicīniskajai apdrošināšanai, taču vietējās pierobežas satiksmes atļaujas turētāji ir nepārprotami atbrīvoti no vīzas prasības. Visbeidzot, dalībvalstis, kuru nolīgumos par vietējo pierobežas satiksmi (saskaņā ar regulu) nav ietverta prasība par ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu, nav ziņojušas par gadījumiem, kad vietējās pierobežas satiksmes atļaujas turētāji, kuriem nav medicīniskās apdrošināšanas, savā uzturēšanās laikā šo valstu teritorijā būtu izmantojušas neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Komisija joprojām uzskata, ka jāapsver citi risinājumi, piemēram, divpusēja nolīguma noslēgšana starp dalībvalstīm un attiecīgo trešo valsti par radušos medicīnisko izdevumu atlīdzināšanu.

5. SECINĀJUMS

Vietējās pierobežas satiksmes režīms ir pastāvējis jau četrus gadus, un spēkā joprojām ir tikai četri nolīgumi par vietējo pierobežas satiksmi, par kuriem tika vestas sarunas saskaņā ar minēto regulu. Tomēr paredzams, ka tuvākajos mēnešos spēkā stāsies vēl trīs nolīgumi, proti, starp Poliju un Baltkrieviju, Lietuvu un Baltkrieviju, kā arī Norvēģiju un Krieviju. Tas liecina, ka attiecīgās valstis šo režīmu uzskata par lietderīgu pārrobežu tirdzniecības, savstarpējās sociālās un kultūras apmaiņas un reģionālās sadarbības veicināšanai.

No salīdzinoši nelielās informācijas, kas Komisijai pieejama, tā secina, ka vietējās pierobežas satiksmes režīms praksē labi darbojas, jo tas ievērojami atvieglo dzīvi cilvēkiem, kas dzīvo netālu no ārējām sauszemes robežām, un ir tikai daži pierādījumi tam, ka šis režīms tiktu ļaunprātīgi izmantots.

Tādēļ Komisija uzskata, ka regulā par vietējo pierobežas satiksmi ir panākts pareizais līdzsvars starp atvieglojumiem un drošības problēmām visā Šengenas zonā. Līdz ar to Komisija neapsver grozījumu izdarīšanu regulā par vietējo pierobežas satiksmi ne, lai no jauna definētu pierobežu, ne lai ieviestu prasību par ceļojumu medicīnisko apdrošināšanu. Tādēļ Komisija lūdz, lai dalībvalstis, kuru nolīgumi nav saskaņā ar minēto regulu, tos grozītu atbilstoši regulas 13. pantā noteiktajai procedūrai. Ja šie nolīgumi netiks grozīti, Komisijai būs jāizmanto savas pilnvaras saskaņā ar Līgumu, lai nodrošinātu ES tiesību aktu saskaņotu un pareizu īstenošanu.

Īpašajā Kaļiņingradas gadījumā Komisija atbalsta grozījumu izdarīšanu regulā par vietējo pierobežas satiksmi tā, lai tā attiektos uz visu Kaļiņingradas apgabalu ar nosacījumu, ka pārrunās starp dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu tiks panākts labvēlīgs rezultāts.